

Albertino (1), Lessio (2), Becano (3), Henao (4), Tanner (5), Theophilo Raynaudo (6), Amico (7), Antonio Mayr (8), Georgio Rhodes (9), Nicolao Martinez (10). Ad quos accedunt etiam multi Scotistæ, ac nominatim Philippus Faber (11) et Pontius (12).

Prob. 1.º Deus actu existentia et etiam præterita cognoscit in se ipsis. Ergo etiam futura contingentia debet cognoscere.

Prob. conseq. α) quia scientia Dei est invariabilis, ac proinde quod semel repræsentat, semper debet repræsentare, quin expectet, quoadusque res in se ipsis existant, β) Ut actu a tota æternitate repræsententur futura, non est necesse, ut semper actu sint; tum quia nihil agere debent in intellectum divinum, qui se ipso sufficientissimus est ad repræsentandum quicquid cognoscibile est eo modo, quo cognoscibile est; tum quia nec quidpiam recipiunt, ex eo quod actu cognoscantur, antequam sint, siquidem cognitio est actus immanens nihil efficiens aut ponens in termino suo. γ) Eadem est ratio pro futuris, ut cognoscantur in se ipsis, antequam existant, et pro præteritis, quando jam non amplius existunt. Vel ostendatur ab adversariis discrimen, quod sane nos perspicere non possumus.

(1) *Corollaria*, quest. 2 theolog. ex quart. *Princip. Philos.*, num. 22.

(2) *De Grat. effic.*, cap. 16, num. 4; cap. 20, num. 7-8.

(3) *Summ. Theolog. Scholast. De attributis divinis*, cap. 10, quest. 6 et 11.

(4) *Scientia media historicæ propugnata*, eventil. 39.

(5) *Theolog. Scholast.* tom. 1, *de Deo*, disp. 2, quest. 6, dub. 8.º, assert. 7.^a

(6) *Theolog. natur.* dist. 8, quest. 1, art. 2, num. 35.

(7) *De Deo*, disp. 12, sect. 12, num. 215.

(8) *Theolog. scholast.* tract. 1, *De Deo*, disp. 3, quest. 4, art. 3.

(9) *Disputat. Theolog. scholast.*, tom. 1, disp. 3 *de Deo*, quest. 7, sect. 2, parsgr. 4.

(10) *Deus sciens*, contr. 3, disp. 7, sect. 2.

(11) In libr. 3.ta *Sentent.*, disp. 39, disp. 55, cap. 2.

(12) *Theolog. cursus*. tract. 1, disp. 5, quest. 6, conclus. 4.º

Prob. 2.º Cognoscere Deum futura in se ipsis nihil aliud est, quam quod esse proprium illorum determinet divinum intellectum ad immediatam repræsentationem illorum, ita ut licet nullum aliud medium suppetet, in quo illa cognoscerentur, adhuc repræsentarentur secundum totam suam entitatem, et circumstantias atque affectiones omnes. Atqui hoc modo cognoscuntur a Deo futura contingentia. Ergo..

Minor probatur. Quia futura illa suam habent entitatem distinctam ab omnibus suis causis, ac proinde cognoscibilitatem. Ergo cognoscere illa perfectius est, quam non cognoscere.

Nec vero importat imperfectionem iste modus cognoscendi, quia futura contingentia non dicuntur determinare intellectum divinum ad illa repræsentanda per modum principii formalis et efficientis, sed solum per modum pure conditionis, necessariæ tamen ad hoc, ut cognitio illorum detur. Hoc autem modo Deum determinari perinde est, ac dicere, ex sua infinitate virtutis intellectivæ et ex infinita fecunditate suæ essentiæ per modum speciei intelligibilis determinatum esse, quantum est de se, ad cognoscenda futura contingentia tamquam existentia in se ipsis et extra causas, supposito quod existant, et pro tempore, quo existant. Deus enim utcumque sufficientissimus ad omnia cognoscenda, non tamen cognoscit nisi id quod est, et prout est, ideoque non cognoscit tamquam existentia nisi ea, quæ reapse existunt pro aliqua temporis differentia; nec dependet a necessitate suæ naturæ, quod repræsentet me v. g. nunc scribentem, vel pro crastina die loquentem, sed quasi expectare debet, vel præsupponere, quod de facto nunc scribam, vel cras loquar, et hoc supposito non potest non ita repræsentare. Et in hoc sensu ipsa futurorum existentia dicitur determinare per modum puræ conditionis divinam cognitionem. Et sic quemadmodum res actu præsens supposita specie cernitur ab oculo in se ipsa sine ullo medio, ita Deus, qui est sua virtus cognoscitiva et sua species, intuetur existentia omnia futura in se ipsis, quin egeat ullo medio. Unde etiamsi Deus per impossibile non foret idea rerum omnium efficiendarum, nec omnipotentia omnia efficiens, nec haberet æternum decretum creandi et operandi

ad extra; solum pro hoc, quod est infinita virtus cognoscitiva et species infinite representativa, omnia existentia, sive presentia sive futura, in se ipsis cognosceret; siquidem ad cognitionem nihil aliud formaliter ac præcisè requiritur præter objectum, virtutem intellectivam et speciem (1).

Brevius: Ad eminentiam divini intellectus spectat cognoscere quicquid sine imperfectione cognoscibile est. Est enim intellectus divinus infinitus in genere virtutis cognoscitivæ, sicut etiam essentia divina est infinita in genere speciei, capacis representandi quamlibet veritatem. Atqui futura contingentia in se ipsis et secundum entitatem atque esse proprium et distinctum a suis causis, quod habebunt in aliqua differentia temporis, sunt aliquid cognoscibile sine ulla imperfectione. Ergo....

Minor probatur, quia cognoscibilitas sequitur entitatem, futura vero contingentia jam habent pro futuro tempore veram ac propriam in se ipsis entitatem. Ergo et cognoscibilitatem. Nec vero cognoscere illa in se ipsis importat in divino intellectu imperfectionem, quia non ideo accipit cognitionem ab illis, seu non sunt illa principium divinæ cognitionis, cum non represententur per speciem ab eis impressam; sed sunt purus terminus.

Cæterum probe nota, quamvis futura cognoscantur a Deo in se ipsis, et non solum in virtute causæ; tamen non cognosci præcendendo a causa, sed videndo simul emanationem a causa. Et ratio est, quia scientia Dei est intuitiva et perfectissima et comprehensiva talis effectus futuri, quare non potest illum videre nisi emanationem a sua causa simul intuendo, secundum alibi traditam notionem cognitionis comprehensivæ (2). Et quoniam duplex est causa, a qua actus liberi procedunt, nempe voluntas ac potentia divina et voluntas humana, utriusque determinationem atque actionem oportet, ut Deus cognoscat, ad hoc ut liberum actum vel effectum futurum videre dicatur (3).

(1) Vide Suarez, Ruiz de Montoya et Martinez, locis citatis.

(2) Vide *Theodic.*, vol. 1.um, num. 200, pag. 660.

(3) Cfr. Suarez, *de absolut. scient. futuror. conting.*, lib. 1, cap. 8, num. 12-13.

89. Dices 1.º Quod non est, non scitur, nec sciri potest in eo, in quo non est. Sed futura contingentia non sunt ab æterno in se ipsis. Ergo neque cognoscuntur ab æterno in se ipsis.

Respondeo, *dist.* Major. Quod non est nec unquam erit, non scitur; nec sciri potest in eo, in quo nec est, nec unquam erit, *conc.*; quod non est, sed erit, non scitur, neque sciri potest in eo, in quo non est quidem actu, sed erit in aliqua temporis differentia, *subdist.* non scitur ab intellectu creato, *conc.*; ab increato et infinito, *neg.*

Et concessa Minori, *neg. conseq.*

Dices 2.º Quod in alio objecto cognoscitur, in se ipso non cognoscitur. Sed futura contingentia cognoscuntur in divino decreto prædefiniente, aut etiam in decreto concurrenti, ut superius admissimus. Ergo....

Respondeo, *dist.* Major. Quod in alio cognoscitur, non cognoscitur in se ipso sub ea ratione, *conc.*; sub alia et diverso modo, *nego.* Nihil enim vetat, quominus diversis modis res cognoscatur, si diversis modis cognoscibilis est. Sic potest res aliqua videri in se ipsa et etiam in speculo: et cognosci potest Petrus esse rationalem, et a priori, quia est homo, et a posteriori, quia loquitur sapienter, ac ratiocinatur. Cæterum jam monuimus, licet Deus cognoscat futura etiam in suis decretis ad talem cognitionem præsupponendam esse cognitionem eorundem in se ipsis, saltem ut conditionaliter futuris (1).

Dices 3.º Si Deus cognosceret futura in se ipsis, determinaretur ab illis ad cognoscendum. Atqui divinus intellectus nequit ad ullo objecto creato determinari ad cognitionem. Ergo.... Prob. Minor. Quia si determinaretur a creatis objectis, indigeret illis ad cognitionem; et quoniam cognitio Dei est ejus esse, indigeret objectis creatis ad essendum.

Respondeo, *dist.* Major: nequit divinus intellectus determinari ad cognoscendum ab objectis creatis, tamquam a causa, motivo vel objecto formali cognitionis, *conc.*; tamquam a conditione, ut possit divina cognitio terminari ad illa objecta, *nego.* Sicut enim Deus ut cognoscat creaturas possibles,

(1) Cfr. Ruiz de Montoya, *disp.* 29, sect. 2, ubi plura.